

Με την είσοδο της ανθρωπότητας στη 3η χιλιετηρίδα, όλες οι κοινωνίες υφίστανται ριζικές ανατροπές. Η πληροφοριακή/επικοινωνιακή εξέλιξη δημιουργεί μια "κοσμόπολη": δηλαδή έναν κόσμο, που είναι μία και μόνον πόλη (το παγκόσμιο χωριό του Mc Luhan). Νέα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα διαμορφώνονται και νέοι ορίζοντες σκέψης αναπτύσσονται. Η παλιά μορφή του «αστικού» κόσμου –όπως είχε διαμορφωθεί προηγουμένως, υπό την επίδραση των αρχών του Διαφωτισμού και μέσα από τη λειτουργία του εθνικού κράτους– κλονίζεται συθέμελα και υποχωρεί σε όλα σχεδόν τα μέτωπα. Ο ρόλος του ατόμου αναβαθμίζεται. Το ατομικό υπερिशύει του συλλογικού και οι άνθρωποι παύουν να είναι μέλη μιας συλλογικής προσπάθειας και μεταβάλλονται σε πρωταγωνιστές του ίδιου του εαυτού τους.

Στο νέο αυτό περιβάλλον η πολιτική υποβαθμίζεται σε "λειτουργία" δευτερεύουσας σημασίας#. Συγχρόνως απειλείται, πολλές φορές σοβαρά, και η ίδια η Δημοκρατία,# στο όνομα μιας γενικότερης "κοινωνικής ευταξίας". Δημιουργείται, λοιπόν έτσι, μια "νέου τύπου Δημοκρατία" –η λεγόμενη "Μετά-δημοκρατία"– όπου η πολιτική απορροφάται από την οικονομία, στην οποία επικρατεί η "μονόδρομη σκέψη" της απόλυτα «νεοφιλελεύθερης» αγοράς#.

Το μόρφωμα, όμως, της "Μετά-δημοκρατίας" (ή "Μετά-πολιτικής") ανατρέπει βασικά χαρακτηριστικά της Δημοκρατίας, με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να "αισθάνεται λιγότερο πολίτης και περισσότερο καταναλωτής". Η "Μετά-πολιτική", εξάλλου, εκφράζει μία κοινωνία η οποία, στην εφαρμογή της, υπονομεύει τη δημοκρατική αρχή της πλειοψηφίας, τη σταθερότητα των θεσμών και την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη. Συγχρόνως, κατασκευάζει ένα καινούργιο δίκαιο, το "Μεταδίκαιο", το οποίο συγκροτείται περισσότερο από "σπαράγματα Δικαίου", παρά από ένα θεσμικό πλαίσιο#.

Συγχρόνως, επικρατούν οι "αρχές" ενός άκρατου ωφελισμού, οι οποίες αναβαθμίζονται σε σύγχρονα ιδεώδη. Τα «ιδεώδη» αυτά, οδηγούν –εκτός των άλλων – και στη προβολή και προώθηση ενός "αμοραλιστικού" τρόπου λειτουργίας των επιχειρήσεων (amoral business), όπου μοναδική αποστολή τους είναι η αναζήτηση του κέρδους#.

Ο τρόπος αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων, όπως εφαρμόζονταν μέχρι σήμερα, βρίσκεται στο στόχαστρο των "εκσυγχρονιστικών" θεωρήσεων. Το μεγάλο πρόβλημα αντιμετώπισης της φτώχειας και της ανεργίας δεν βρίσκει αποτελεσματικές λύσεις σ' ένα αλλοιωμένο και κατ' επίφαση μόνον «κοινωνικό κράτος δικαίου». Γιατί η ριζική απελευθέρωση της αγοράς –δηλαδή η περίφημη "απορρύθμιση"– οδηγεί στην κατάργηση του κράτους πρόνοιας και στην επιβολή ενός τυχοδιωκτικού και κερδοσκοπικού οικονομισμού.

Χαρακτηριστικό της νέας εποχής της "Μετά-πολιτικής" είναι η δημιουργία μιας διακριτικής ελιτιστικής κάστας –σχεδόν αόρατης–, που ελέγχει μέσω "δικτύων" και παγκόσμιων κέντρων εξουσίας το πολιτικό σύστημα σ' ολόκληρο τον πλανήτη. Ένας από τους στόχους που εξυπηρετούνται από την κάστα αυτή είναι και η απάλειψη των διαφόρων "εθνικών ιστοριών" και των μεγάλων "πολιτικών αφηγήσεων" και ιδεολογιών, οι οποίες αντικαθίστανται τώρα από κατασκευασμένες "θρησκείες" "ρεαλισμού" ή από την καλούμενη «νέα οικονομία»#. Έτσι όμως αποδυναμώνεται η δυναμική του κράτους, αλλά και του έθνους, ως συνεκτικής δύναμης που θα μπορούσε ν' αντιδράσει αποτρεπτικά στα αντιλαϊκά διεθνιστικά σχέδια του συστήματος.

Το ρόλο διαμόρφωσης της «νέας πολιτικής» τον αναλαμβάνουν συνήθως "νέοι" πολιτικοί με "σύγχρονες" και "καινοτόμες" αντιλήψεις, πολλοί εκ των οποίων, βέβαια, είναι χειραγωγίσιμοι και υποτακτικοί στο σύστημα. Την «πλύση» αυτή του «εγκεφάλου» των λαών ο Νόαμ Τσόμσκι τη χαρακτηρίζει ως "κατασκευή συναίνεσης". Με βάση, λοιπόν, αυτή την διαδικασία, οι λαοί τροφοδοτούνται με κατασκευασμένες πολιτικές, αλλά και με τα «κατάλληλα» διορισμένα πρόσωπα («τεχνοκράτες») τα οποία προωθούνται, συστηματικά, ώστε να καταλαμβάνουν τις σημαντικές θέσεις, σε κάθε επίπεδο εξουσίας, χωρίς μάλιστα καμία λαϊκή νομιμοποίηση. Τα παραδείγματα αφθονούν και μέσα στη χώρα μας, αλλά και διεθνώς.

Το τοπίο αυτό της "Μετά-πολιτικής" είναι υπεύθυνο για την δραματική οικονομική κρίση που πλήττει βάνουσα ολόκληρη τη διεθνή κοινότητα, καθώς και για την πλήρη αλλοίωση της λειτουργίας της πολιτικής, που με το πρόσχημα δήθεν αναγκαίων «νέων δομικών αλλαγών», την έχει οδηγήσει στη κενότητα, στην αποθέωση της εικόνας και της επικοινωνίας και στον αποϊδεολογικοποιημένο λόγο του προσωπικού της.

Το σημερινό, συνεπώς, ελληνικό πρόβλημα της κρίσης στην οικονομία (αλλά και στη κοινωνία και στη πολιτική) δεν είναι απλά ένα εσωτερικό πρόβλημα της "Μεταπολίτευσης", την οποία

ανιστόρητα και αποστροφικά ο συρμός σήμερα την καταδικάζει στο "πυρ το εξώτερο". Είναι κατά βάση ένα τεράστιο πρόβλημα των παγκόσμιων αγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, που επιφέρουν βαθιές ανατροπές, οι οποίες στην ουσία καταργούν την αντιπροσωπευτική Δημοκρατία, διαλύουν το Κράτος Δικαίου και ισοπεδώνουν τις δομές και τον ιστό των κοινωνιών με «πολιτικούς-τεχνοκράτες», οι οποίοι διορίζονται και εκτελούν προσταγές του «παγκόσμιου συστήματος».

Του **Σωτήρη Χατζηγάκη**

Πρώην υπουργού